

Georg Malvius | Sõja lapsed

Mind jäävad elu lõpuni saatma kaks pilti. Esimene kujutab Süüriast põgenenud kaheaastast poissi Alan Kurdit, kes uppus 2015. aastal augustis, kui põgenike paat kummuli läks. Alan tuletab meelde ohte, mis lapsi ja peresid parema elu otsinguil ähvardavad. Kasutasin seda [Estonia teatri](#) lavastuse „Viiuldaja katusel“ finaalis.

Teisel fotol, mis algselt ilmus 1972. aastal New York Timesi esiküljel, on napalmitüdruk Thi Kim Phuc. Ta rääkis intervjuus, et kisendas parajasti: „Liiga kuum, liiga kuum!“, kui fotograaf Nick Ut selle kaadri jäädvustas. Foto valiti 1973. aastal maailma parimaks pressifotoks ja pälvis Pulitzeri auhinna. See näitas ühtlasi sõja tegelikku palet.

Üheksa-aastase Kim Phuci keha sai napalmipommiplahvatuses ränki põletushaavu Vietnami sõja ajal. Saigoni haigla arstid andsid tüdrukule ellujäämissansiks vaid kümme protsenti! Kuid ta jäi 17 lõikuse ja enam kui aastase haiglas viibimise järel ellu. Suurema osa operatsioone viis läbi Soome plastiline kirurg Aarne Rintala. Tüdruku elu oli tulvil ihu- ja hingepiinu. Korralikult liikuda sai ta uuesti alles 1982. aastal. Viimane lõikus tehti talle 2015. aastal, kui napalmiõudustest oli möödunud üle neljakümne aasta.

Phuc on pühendanud oma elu sõja lapsohvritele. Tema fond Kim Foundation International aitab hädas olevaid lapsi. 1974. aastal valminud Vietnami sõja teemaline dokfilm „Hearts and Minds“ (režissöör Peter Davis) rääkis ka Kim Phuci loost ning pälvis Oscari. USA president Richard Nixon kahtles küll foto autentsuses, kuid Kim Phuci ja teiste laste kannatused näitasid ilmekalt, mida lapsed sõja ajal kogema pidid! Phuci sihtasutus aitas näiteks 12aastast Ali Abbast, kes sai Iraagi invasiooni ajal kohutavaid põletushaavu ja kelle käsivarred tuli amputeerida. Selle poisi lugu kajastati ajakirjas Time.

Täna käib Euroopas uus sõda. Ukrainas toime pandavad jõhkruksed puudutavad ka lapsi! Neid tapetakse, haavatakse ja traumeeritakse jätkuvalt. Juunikuus oli Ukraina-siseselt ümber asustatud 6,2 miljonit inimest, pommitatud linnadest pagedes ületas riigipiiri üle 5,2 miljoni põgeniku. Üksainus sõjakuu Ukrainas on sundinud kodust lahkuma 4,3 miljonit last - enam kui pool riigi laste koguarvust. Ukraina 750 lastekodus on umbes 10 000 orbu. UNICEFi teatel saab Ukraina sõjas iga päev surma

ohtuleht.ee

Estonia teater
Teater

vähemalt kaks last.

1. juunil, mil tähistatakse ülemaailmset lastekaitsepäeva, nentis UNICEFi tegevdirektor Catherine Russell: „See sõda tuleb peatada. Kui kiiremas korras ei kehtestata relvarahu ja ei alga rahuläbirääkimised, jätkuvad laste kannatused. Praegu vajab humanitaarabi 5,2 miljonit last. Üle 610 000 lapse ja hooldaja on saanud vaimse tervise ja psühhosotsiaalsed abi.“

2017. aastal Broadwayl esietendunud muusikalis „Bandstand“, mille muusika autor on Richard Oberacker ning libreto ja laulusõnad on tema ja Robert Taylori sulest, kõneleb sõjakoledustest laul „Welcome Home“ - „Tere tulemast koju“.

„Johnny jõudis läbi häda koju.

Vähemalt suurem osa temast.

Tehti kolm lõikust,

kuid valu pole vähenenud.

Nick õppis ellu jääma, mis tähendab, et ei tohi kunagi usaldada.

Kuidas kohaneda, kui oled näinud inimese kõige hullemat külge?

Davy viskab nalja ja väidab, et on kombes.

Jobb iga õhtu köögis pudeli viina.

Ja mina seisan siin ja pingutan oma leinakoormat kandes nagu Maarja.

Tere tulemast koju, mu poisid.

Tere tulemast koju, mu pojad.

Tere tulemast koju, mu mees.

Tere tulemast koju, mu arm.

Tere tulemast koju, tere tulemast koju.

Tere tulemast koju.“